

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

CLEVELAND, O., TOREK (TUESDAY) SEPTEMBER 19, 1922

ST. (NO.) 216.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879

Posamezna številka 3c.

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180,000
SLOVENIANS IN U. S., CANADA
AND SOUTH AMERICA.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

THE V.—LETO V.

Single Copy 3c.

ZAJETI RUDARJI NAJDENI MRTVI.

ARMENJA KAŽEJO, DA JE VSEH ZAJETIH 47 RUDARJEV BILO ZADUŠENIH PAR UR PO ZAJETJU V RUDNIKU. JUNAŠKO PRIZADEVANJE RESILNEGA MOŠTVA JE BILO ZAMAN.

Jackson, Cal., 18. sept. — Argonaut rudnik je izdal najtanjost. In odgovor njegov je: Smrt. Mrtvi so vsi. Našlo se je trupla vseh 47 mož, akoravno se jih ni identificiralo.

Resilnemu moštvu, ki je nočej prodrlo v Argonaut v globočini 4,350 čevljev, ter razbilo provizorično, ki so jo zgradili v boju za življenje zajeti rudarji, se rešijo pred strupenimi plini, se je nudil grozen prizor. Rudarji so slekli svojo obleko, da zamašijo provizorične stene, skozi katere je pritiskal strupeni plin, in njih trupla so ležala na tleh popolnoma gola. Ena vrsta trupel je ležala v glavnem rovu, druga pa na straneh rova. Na tem križišču so se zbrali za nesrečneži v prizadevanju, da se zabarikadirajo ter prečijo svoj pogin, toda njih zavetišče je postalo njih grobnica.

Kot je razvidno, smrt pri zajetih rudarjih ni nastala posledica lakote, temveč kot posledica strupenih plinov, in kot se izjavlja, so bili zajeti nesrečneži najbrže že par ur po izbruhu požarja v rudniku.

Dokaz temu so trupla, ki ne kažejo nikakih znakov življenja. Tudi pozicije trupel dokazujejo, da so zajeti ru-
darji, vedoč, da jih čaka neizogibna smrt, polegali v vrsti drugem kot bratje v nesreči. Tudi stanje druge vrste trupel, ki je le deloma dograjena, izkazuje, da je smrt kmalu nastopila. Očividno so plini omalili življenjske pogoje, da zaradi rova steno ter se tako poginili.

Smrti rudarjem je največji vzrok dejstvo, da so se v rudniku povzpeli previsoko. Bili so v globočini 4,500 čevljev, toda njih trupla najdena v rovu, ki se je 4,350 čevljev pod površje. Sodi se, da ako bi bili rudarji v rovu, kjer so bili najdeni, ter takoj prišli v rovo, tedaj bi jo bili morali najti in zadelati, predno bi jih prišli plini, ki jih je v rovu, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Sodi, smrt zajetim rudarjem ni povzročala velikega strahu, kajti najprej pride na misel, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Sodi, smrt zajetim rudarjem ni povzročala velikega strahu, kajti najprej pride na misel, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Sodi, smrt zajetim rudarjem ni povzročala velikega strahu, kajti najprej pride na misel, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Sodi, smrt zajetim rudarjem ni povzročala velikega strahu, kajti najprej pride na misel, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Sodi, smrt zajetim rudarjem ni povzročala velikega strahu, kajti najprej pride na misel, da se s pomočjo povzpeli v višji rovo, so se prišli plinom ter pospešili smrti.

Ali se dvojni umor pojasni?

SODI SE, DA STA DUHOVNA IN NJEGOVO LJUBICO UMORILI DVE OSEBI.

New Brunswick, N. J., 18. sept. — Prosekutor Somerset okraja, Beekman, je nočej izjavil, da se bo jutri v zvezi z umorom Rev. Edwarda Halla in Mrs. James Mills, žene cerkvenega moža, že jutri izvedlo par aretacij. Reekman pravi, da mu je znano, kdo je izvršil zločin.

Kot se zatrjuje, se je danes prineslo na dan nove dokaze, ki dajejo misliti, da sta dvojni umor izvršili dve osebi, en moški in ena ženska.

Štiri osebe, živče v bližini kraja, kjer se je našlo truplo duhovna in Mrs. Mills pod neko jabolko, so danes izjavile pred policijo, da so v četrtek ponoči slišale streljanje in krič dveh žensk.

Nadaljno preiskovanje je tudi dognalo, da ima umorjena ženska na obrazu in vratu globoke praske od nohtov, in da so opraskane tudi roke umorjenega duhovna. To dokazuje po mnemu oblasti, da je ženska najprej oba napadla z rokami, nakar se je ju je ustrelilo. Na podlagi novozbranih dokazov in izpričevanj je policija pričela delovati na popolnoma novi teoriji.

Policija sicer ni podala še nikakih imen, toda iz njenih izjavanj je razvidno, da se sumi moža umorjene in ženo umorjenega. Deluje se na teoriji, da sta goljufana zakonska najprej izšla dila prostor, kjer se je Rev. Hall shajal z Mrs. Mills, nato pa sta ju presenečila pri njej sestanku ter se nad njima mšačevala. Glasom izpričevanja sta morala biti umorjena ustreljena ali na mestu, kjer se je našlo njih truplo ali pa zelo blizu. Streljanje pa se je čulo nekoliko pred polnočjo.

Sodi se, da je Mrs. Mills prva zakričala, ko je pronašla, da sta s spremljevalcem razkrita, nakar ju je ženska napadla z nohti.

Sodi se, da napadalka sploh ni ve dela, da ima moški, ki ga je pripeljala s seboj, revolver, in da je mislil streljati.

— Mary Golovich, 19, stanujoča na 1223 E. 61 St., se je s svojim fantom nekaj sprla. V nedeljo pa ga je videla na nekem plesu z drugim dekletom. Šla je domov vsa potrt in v obupu zavila trup. Nahaja se v Lakeside bolnišnici. Zdravniki pravijo, da bo okrevala.

— Usodna nesreča. Sinoci je Luka Plešič, rodom Hrvat, ogle doval revolver rojaka Franka Klavsa, ki ima salon na 885 Addison Rd., katerega je nagovarjal, da naj menja z njegovim revolverjem. Potem je Plešič revolver položil na baro blizu škatle za cigare. Takoj nato je prišel Klaus, da iz škatle vzame nekaj pištol. Nesreča je hotela, da se je pri premikanju škatle sprožil revolver, ki je ležal takoj zraven, ter da je krogla šla Plešiču v prsa in ga smrtno ranila. Bil je takoj prepeljan v Emergeny bolnišnico, kjer je danes ob polnoči umrl. Rojak Klaus je ves pobit nad smrtjo Plešiča, ki je bil pri njem na stanovanju, toda očividno je, da ni niti najmanj zakrivil nesreče.

Pokojni Plešič je bil samec ter star 32 let.

Dr. Fridolf Nansen, visoki komisar mednarodne komisije za rusko pomoč, je predlagal, da Liga podvzame korake za intervencijo v Mali Aziji in za ojačanje trpljenja med begunci.

Pennsylvania družba Cleveland prizadet vsled Fordove akcije.

VEČ TISOČ CLEVELANDČANOV PRIZADETNIH VSLED ZAPRTJA FORDOVH TOVARNH.

Philadelphia, 19. sept. — Pennsylvania družba je danes iz svoje glavne urade naznanila, da je z bratovčinami strojevodij, kurjačev, sprevednikov in premikačev sklenila novo mezdno pogodbo, glasom katere bodo člani navedenih bratovčin do 19. septembra prihodnjega leta dobivali iste plače kot dosedaj. Tudi delovna pravila ostanejo ista kot dosedaj. Pogajanja med bratovčinami so se pričela zadnji turek ter zaključila v petek. Medtem ko je pogodba veljavna do 19. sept. prihodnjega leta, pa je v pogodbi točka, ki določa, da more katerakoli izmed pogodbenih strank s 1. junijem, 1923, prekiniti pogodbo s tem, da svoj sklep objavi 30 dni prej.

Stavkarji na Southern železnici podpisali sporazum.

Washington, 18. sept. — Danes so zastopniki stavkajočih mehanikov pri Southern železnici in predstavniki družbe podpisali sporazum, ki temelji na splošnem sporazumu, katerega je izposloval Jewell s približno eno tretjino železnice.

Stavka na M. bile-Ohio železnici, ki je pod kontrolno Southern družbe, se je poravnal na isti podlagi. Stavkajoči mehaniki Southern železnice se takoj povrnejo na delo in njih starostne pravice ostanejo nedotaknjene.

Jewell se bo posvetoval z N. Y. C. New York, 18. sept. — Bert M. Jewell, predsednik železniških mehanikov, je danes dospel semkaj iz Chicago, da obnovi pogajanja s predsednikom New York Central železnice, A. H. Smithom, ki so se prekinila v soboto. Upa se, da bo njegova navzočnost pripomogla k sklepu pogodbe na podlagi splošnega sporazuma, ki je bil sprejet pretekli teden.

Daugherty zavržen.

Chicago, 18. sept. — Sodnik Wilkerson je danes izjavil, da se skoro polovico izmed 600 zapri-seženih izjav, katere je predložil Daugherty, da upraviči zahtevo za podaljšanje injunkcije proti stavkajočim mehanikom, pri odločitvi zadeve, ne bo jemalo v poštev. S tem je sodnik podprl napad unijskih odvetnikov na verodostojnost predloženih zapri-seženih izjav, v katerih se stavkarjem pripisuje nasilna dejanja.

Kot izjavljajo odvetniški predstavniki unijs, se je v slučaju par zapri-seženih izjav, ki se jih je imelo priliko preiskati, dognalo, da se jih je po krivem zapriselgo namenoma in premišljeno.

Nemiri ob povratku na delo.

Clinton, Ia., 18. sept. — V delavnicah Northwestern družbe je danes, ko se je 1000 stavkarjev povrnilo na delo, prišlo do nemirov, ko so stavkarji pognali stavkokaze iz delavnice. Večina stavkarjev je odšla od tu že včeraj, tako da jih je bilo danes v delavnicah le še 25. Ko je prišla policija, je tudi večina od teh pobegnila, nekaj pa se jih je skril v uradu družbe.

Čudežna rešitev. Fred W. Schultz, 28, 4887 W. 21 St. in njegov tovariš W. T. Harper, 2205 Evelyn Ave. sta se v nede-

Cleveland prizadet vsled Fordove akcije.

VEČ TISOČ CLEVELANDČANOV PRIZADETNIH VSLED ZAPRTJA FORDOVH TOVARNH.

Sklep Forda, da zaštrajka proti visokim cenam premogu in jekla, ter ustavi vse delo v svojih tovarnah, je zadel tudi Cleveland, kajti številne clevelandske industrije so v veliki meri odvisne od njegovih naročil.

Kot se poroča, je prizadetih v Clevelandu več tisoč oseb. Začasnno se jih sicer še ni odslovilo, temveč postavilo se jih je v druge tovarniške oddelke. Seveda, ako Ford kmalu zopet ne prične z delom, bo gotovo več tisoč delavcev v Clevelandu kmalu zgubilo delo. Kot se poroča, Ford ni prekinjal svojih naročil za opremo, orodje in masinerijo v svojih tovarnah, Foote-Burt Co. in Pa. Sly Manufacturing Co., ki imata tozadevna naročila, sta prejeli obvestilo, da s svojimi pošiljkami kar nadaljujeta.

Kot se poroča iz Detroita, se je Ford izjavil, da je podvel kore, da se čimprej preskrbi premog po zmerni ceni, da se zopet prične z delom, ki se je preteklo soboto popolnoma ustavilo ter s tem vrglo na cesto v Detroitu 100,000 mož.

Sodišče odloči.

VPRAŠANJE REFERENDUMA GLEDE PROHIBICIJE BO NAJBREŽE ODLOČENO ŽE DANES.

Columbus, O., 18. sept. — Najvišje sodišče države Ohio je danes razmotrivalo zadevo referenduma, glasom katere, ako bi ga ljudstvo odobrilo, bi se dovolilo izdelava in prodaja pijače, vsebujoče 2 proc. in 1/4. Pričakuje se, da bo sodišče jutri že podalo svojo odločitev. Gre se namreč za to, dali se more to vprašanje, ki nasprotuje zveznemu zakonu, ki določa, da je vsaka pijača, vsebujoča več kot pol procenta alkohola, nezakonita, more dati na glasovanje. Državni tajnik Smith je kar sam od sebe odločil, da je referendum nemogoč, nakar je Zveza proti prohibicij-skemu amandmentu vložila mandamus priziv pri najvišjem državnem sodišču.

Zadeva bo najbrže še šla pred najvišje sodišče Zedinjenih držav, kati obe strani izjavljata, da bo v slučaju nasprotne odločitve apelirali na najvišjo instanco.

KAJZER SE OŽENI NOVEMBRA.

Berlin, 18. sept. — Tu se je danes zvedelo, da je bilo sinoti uradno objavljeno, da se bo bivši kaiser poročil s princeso Schonmaich-Carolath že meseca novembra. Osební tajnik bivšega kajzerja zanikuje, da so člani ekskajzerjeve rodbine nasprotni njegovi ženitvi.

ljo naravnost na čudežen način rešila gotove smrti. Schultz je namreč zavezil avtomobil preko Linndale mostu in sta padla oba z karo vred v globino 55 čevljev, a nista zadobila drugih poškodb kot nekoliko prask.

TURŠKI POLOŽAJ.

ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK ODIDE V PARIZ, DA SE POSVETUJE S FRANCOSKO VLADO GLEDE POLOŽAJA NA BLIŽNJEM VZHODU. KEMAL PAŠA MOLČI.

London, 18. sept. — Konferenca angleškega kabineta z ozirom na kritični položaj na bližnjem vzhodu se je odgodila nočej ob 7. uri do jutri, ko bo zunanji minister Curzon odpotoval v Pariz, da se direktno razgovori s francosko vlado.

Ohenem se naznanja, da ni Mustafa Kemal Paša na foto, v katerem se ga vprašuje, da bo spoštoval nevtralnost Dardanel, poslal še nikakega odgovora.

Ministrski predsednik Lloyd George je ob zaključku nočojšne kabinetske seje odposlal na ministrskega predsednika Avstraliije in Nove Zelandije zahvale za njih nagele odzive na klic za sodelovanje v obstoječem kritičnem položaju. Njegova poslanica se glasi:

"Vaš nagele odziv na poziv za zoperstavljanje z ozirom na kate-rekoli grožnje proti svobodi dardanelske ožine in nedotakljivosti Gallipolis polotoka je mi sprejet z nadyšenjem. Država ne more privoliti v žrtvovanje rezultatov hrabrega boja in končne zmage, katero so njent sinovi dosegli v vzhodnem vojnem gledališču."

Sicer Angleži ne pričakujejo resno, da si Paša prizadeval s silo zavzeti Dardanele in Carigrad, toda pripravljeni hočejo biti za vsak slučaj. Iz številnih uradnih izjav, ki se jih je podajalo ob zaključku mnogostevnih posvetovanj in konferenc, je razvidno, da je Anglija navzile obli kritiki doma in v inozemstvu odločena zasledovati z ozirom na Turčijo svojo dosedanj pot.

Glavna naloga, za katero se je sedaj zavzel Lloyd George, je pridobiti na svojo stran Francijo. Anglija izjavlja, da ima vse karte na mizi in da nima namer na usvariti iz Gallipolisa drug Gibraltar. Ona pravi, da je njen namen le preprečiti v slučaju nove evropske vojne žrtvovanje brezštevilnih življenj v poskusu, se da Dardanele iztrga iz turških rok, kot se je zgodilo v pretekli vojni.

Angleški kabinet se sicer zaveda, da je javno mnenje Francije na strani Turkov, toda lord Curzon bo ob svojem obisku v Parizu dokazoval vladi, da se tu gre še za druge reči, ki so bolj važne kot Turčija; da se gre za mir vsega Balkana, za bodoče razmerje napram Rusiji; da, ako je Anglija pripravljena riskirati usvaritev v nemirjenju med svojimi mohamedanskimi podaniki v Indiji in drugod, ako pri-sili Turčijo, da sprejme evropsko kontrolo Dardanel, tedaj da je pač tudi Francija lahko pripravljena podati se in sočlovati z Anglijo.

Eden izmed članov kabineta se je danes izjavil, da bo Curzon odpotoval v Pariz, ker se veruje, da mu bo v osebnem pogovoru lažje pridobiti francosko vlado za angleško stališče kot pa bi bilo mogoče potom izmenjavanja not.

Bolgarija za neodvisno Tracijo.

Sofija, 18. sept. — Bolgarski vladni krogi so mnenja, da bi se sedanji kritični položaj najbolj uspešno rešil, ako bi se Tracija, radi katere se pripravajo Turki in Grki, ustvarilo kot biffer državo, ki bi mejila na Turčijo, Grčijo, Bolgarijo in Jugoslavijo. Tu se izraža prepričanje, da Tur-

ki gotovo ne bodo drugače popustili na svoji zahtevi za zapadni del Tracije, kot da se jo proglasi za neodvisno državo.

Atene, 18. sept. — Armenski metropolit iz Smirne, o katerem je bilo poročano, da so ga turški nacionalisti umorili, se nahaja tukaj povsem nepoškodovan.

Odgovor Kanade.

Ottawa, 18. sept. — Na seji kanadskega kabineta, ki je trajala skoro do polnoči, se je sklenilo, da se vlado v Londonu obvesti, da javno mnenje Kanade smatra potrebnim, da angleški parlament odobri vsak načrt za vojaško akcijo na bližnjem vzhodu, predno se bi odposlalo tjakaj kakke nadaljne vojaške čete.

Francija je nerazburjena.

Pariz, 18. sept. — Ko se je premier Poincare danes vrnil s svojega bivališča na deželi, kjer je prebil nedeljo, se je takoj lotil turškega vprašanja. Angleška nota, v kateri se priporoča nadaljno ojačenje Dardanel z zavezniškimi četami, do danes še ni odšla na francosko vlado.

Poincare je v soglasju z načeli izraženimi zadnji četrtek in v pričakovanju nove note, takoj dal diplomatičnim potom Angliji in Italiji sugestije, da se takoj obrne na Kemal pašo ter zahteva, da obljubi vzdržati se napada na Dardanele ali Carigrad ter s tem preprečiti usvaritev pred-sodkov proti končni izročitvi Carigrada v turške roke, za katere bi se morda odločila konferenca, ki naj bi se nalašč v ta namen sklicala.

Trgovska razstava.

Sinoci se je otvorila v novi mestni dvorani velikanska trgovska razstava, katero clevelandski tovarnarji in trgovci, in je torej jako zanimiva. Ob dvorani so postavljene male kočve, v katerih so nastanjene modne trgovine, banke, in druga enaka podjetja, ki kažejo vsak svoje posebne vrste blaga, medtem ko prihajajo na oder vedno novi prizori. Tudi modi se posveča precejšnjo pozornost in krasi modeli paradiirajo po odru v najlepših in najnovejših ustvaritvah kar se tiče mode. Razstavo posejajo množice iz vseh delov Ohio. Danes bo dana nagrada \$25 avtomobilistu, ki se je pripeljal na razstavo iz najbolj oddaljene-ga kraja v Ohio.

— Urad za prodajo parobrod-nih listkov in pošiljanje denarja, ki ga je vodil Frank F. Drašler, ki je pred par tedni očividno utonil, ko se je šel kopat v jezero, bo vodil od sedaj naprej njegov mlajši brat Louis L. Drašler. Ro-jakom ga priporočamo.

HENRI BARBUSSE:
OGENJ
Poslovenil Anton Debeljak.

tem obojenega mesta, koder
Jožefa, zakaj njegova
pa slabi bolj in bolj: čuti.
je jaz podpiram in on bulji
prede, opazujem žalostno
čez katero hitiva.
sedi, oprt na raztr-
ganice, ki so tvorile tam,
v opava, čuvajnico. Luk-
pod očesom: sunek z boda-
je pribil z obrazom na de-
laven sedi drug, s komolci
v pestmi na vratu:
kor pri trdo kuhanem
Poleg njiju stoki ko
stražnik polovica člo-

GROZDIJE ALI MOŠT.
Rojaki, ohijsko grozdje bode pošlo
ako si ga hitro ne preskrbite.
Najboljše ohijsko grozdje ali mošt
dobite za primerno ceno, ako se
do sobote zglaste na

16119 WATERLOO ROAD
COLLINWOOD.
M. Klemen & A. Godina.

**KEEPING WELL MEANS
A CONSTANT FIGHT
AGAINST CATARRH**

DR. HARTMAN'S
PE-RU-NA
Tablets or Liquid Sold Everywhere

Leopold Kushlan
Slovenski odvetnik
Cez dan uraduje na 819 Ulmer Bldg.
Zvečer od sedme do devete ure na 6311 St. Clair Ave.

ZA ZABAVO IN POUK
— Citajte —
“V močvirju velemeda”
Roman iz življenja priseljenke v Ameriki
CENA 50¢.
Naročite pri
Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba
6418 ST. CLAIR AVE.

Sezite po knjigi
zkrinkani Habsburžani

katero je izdala Ameriško-Jugo-
slovanska Tiskovna Družba.
Knjigo je spisal grafičar Larich,
bivša dvorna dama na Dunaju.
V knjigi opisuje vse podrobnosti
vladajoče habsburške klike, ka-
kor tudi smrt cesarjevega Rudol-
fa.
Knjiga je jako interesantna in
priporočamo rojakom, da si jo
tako naročijo.
Cena knjige je samo 60¢

nataknjeni. Iz njihove skupine je
nekdo izvel ogromnega sene-
galskega lovca na obod jajka; o-
kamenel štrli v zvitem položaju,
kakor ga je zasačila smrt, in moli
v praznino, kamor se okleple s
svojimi nogami; pri tem duri in
bojišči v svoji odsekani zapetosti:
brez dvoma mu jih je odtrgala pri
razletu granata, ki jo je držal v
rokah; po obrazu mu kar mrgoli,
kakor da žveči črve.

— Tukaj le, nam razklada
gorski stolec, so poskusili zvija-
čo z belo zastavo. Ampak imeli
so posla s čmuh; ti pa jim seve
niso šli na led!... Viž, le ondi
je beli prapor, ki so z njim mah-
tegali ti svinjarji.

Pri tem pograbi in zavijti dolg
ročaj, ki je ležal na tleh in je bil
nanj pribit četverkot belega plat-
na — ki se odvijne nedolžno....

Dolga trakulja lopatarjev se
mota skozi razdejani rov. Imajo
nalog, nasipati prsti v ostale stre-
ne jarke, zamašiti vse in zagreb-
sti trupa na lico mesta. Tako se
spravljajo ti ošlemljeni delavci na
posel in izvršujejo tu kot sodniki
svoj opravke, vračajo tej pokra-
ini nje polno podobo in zadeluje-
jo jame, ki so že napol zasute z
odvrženim nakladom tujih prite-
pencev.

Na drugem koncu “danke” me
nekdo kliče: možanec sedi na tleh
in se naslanja na kolce. To je oč-
ka Ramure. Skozi špranjo njego-
vega plašča in odpetege suknjice
se vidi obveza, ki mu ovija prsi.
— Bolničarji so me prišli ob-
vezati, mi dahnje z votlim, slabot-
nim glasom, ves zadihan; ampak
pred večerom me ne bodo mogli
odnesti odtod. Ampak vem, da je
lahko vsak čas po meni.

Potem pokima z glavo:

— Ostani še majčkeno, me
prosi.

Milo se mu stori. Solze mu teko
iz oči. Pomoli mi roko in pridrži
mojo. Rad bi govoril na široko
in se takorekoč izpovedal:

— Bil sem poštenjak pred voj-
no, pravi, in solze mu dero pri
tem v usta. Od zore do mraka
sem se vbadal za celo družino.
Potle sem pa prišel les, da bi mo-
ul Prusake. Zdaj so me pa ubili
..... Poslušaj, slušaj no, slišiš, ne
odhajaj, le poslušaj me....

— Jožeta moram odpraviti,
sam ne more nikamor. Kesneje se
vzemem. Ramure se je ozrl na ra-
njenca z tesnimi očmi.

— On še živi, pa še ranjen je
povrhu! Iznebil se je smrti! Ne-
katere ženske in otroci imajo pa
srečo. Tak le pojdi z njim in vrni
se.... vendar te dočakam....

Sedaj je treba iti navkreber po
drugi plati. Zavijeva jo v brezlič-
no in razmrcvjavljeno usedlino sta-
rega 97. rova.

Mahoma razpara blazno živ-
ganje ovzdušje. Ploha šrapnelov
nad nama, tam gori.... Iz nedra
okrožljih oblakov vzplameva-
jo izpodnebniki in se razkraplja-
jo v groznih izpjaricah. Valoveče
naklade jarioj prek neba, potem
pa silkejo in se razlete na po-
bočju; razvijajo hrib in izgubajo
staro okostje sveta. Grmeči zub-
liji so tako številni, da tvorijo pra-
vilno črto.

Znova začenja zaporni ogenj.
Kakor otroci kričiva:

— Dovolj! Dovolj!

V tej neizprosni delavnici po-
gina, v tem samogibnem polomu
in prevratu, ki naju preganja sko-
zi prostranstvo, tiči nekaj nad-
naravnega, kar napenja moči in
voljo do skrajnosti. Jože, ki se
ne drži za roko, boljši čez moja
pleča v pokajoči naliv izstrelkov.
Upogne zatilnik liki razdružena,
preganjana zverjad.

— Strela, kaj ni še zadostil
Mar ne bo nikdar konec! godr-
nja. Koliko smo že videli, koliko
doživeli.... Lej ga šenta, že spet
začenja! Oh nikar, nikar!

Zgrudi se na kolena, drgeta,
se ozre s sovražno pogledom na-
prej in nazaj. Nato ponavlja:

— Tak nikoli ne pomeha, nik-
dar!

Primem ga za roko in ga vzdig-
nem.

— Hodi, zate bo hitro kon-
čano.

Tu morava počakati, predno
kreneva navkreber. Med tem bi
se jaz utegnil vrniti po Ramura,
ki me pričakuje v smrtne boju.
Ali Jože se me oklene in po vrhu
opazim še delavne ljudi na kraju,
kjer sem ostavil umirajočega.
Menda se ne varam: ni treba iti
več nazaj.

Zemlja debri, v kateri se oba
na tesno tiščiva, trepeče pod ne-
vihto; pri slednjem tresku se ču-
ti zatohla soparica izstrela. A v
najini soteski se ni kaj bati, da bi
naju zadelo. Pri prvem premoru
pa se odtrgajo drugi, ki so čakali
kakor midva, od tal in jamejo le-
sti navkreber: nosači so, ki se v
nečutenem naporu vzpenjajo
navzgor s človeškim bremenom;
domislijo te trdovratnih mravelj,
ki vsevdiž izpodrsujejo po pešče-
nih zrnih; nekateri hodijo paro-
ma ali posamič; ranjenci ali pa
zvezna straža.

— Pojdiva, reče Jože, z upog-
njenimi rameni in meri s pogla-
dom klanec, zadnje postajo svo-
jega križnega pota.

Drevje štrli iz tal: Vrsta odrlih
vrbovih debel, nekatera široka
kot obrazi, druga izvotljena, ze-
vajoča, slična pokončnim rak-
vam. Okoliš, v katerem se otep-
ljeva, je raztrgan in razrit, z griči,
prepadi in temačnimi nabuhlina-
mi, kakor da so se vsi oblaki ne-
urja zavallili na zemljo. Nad to
trpinčeno in črno prirodo pa se
odražajo okleščena debela na rja-
vem, prižastem nebu, ki je me-
stoma mlečno ali pa mrklo iskri
— oniksov nebesklon.

Pri vzhodu 97. rova vije prek
poti izdrt hrast svoje veliko telo.

— Mrlič zavira “črevo”. Glava in
noge so zagrebene. Močvirna vo-
da pronica v rov in lije čez o-
stanke peščenega hranila. Pod to
moko tenčico je videti napeta
prsa in trebuh, ki ju pokriva sraj-
ca.

Prekoračiva ta otupli trup, le-
pek in svetla nalik trebuhu pogu-
nulega velekuščarja. A težko pri-
deš naprej zastran, zamolklih in
sklizkih tal. Zato si moraš zasa-
diti roke do zapetosti v jlnato po-
bočje.

Tedajci se razlegne peklenski
žvižg nad nama. Upogneva se ko
bičevje. Šrapnel se razpoči pred
nama. Upogneva se ko bičevje.
Šrapnel se razpoči pred nama v
zraku, oglušti ter oslepi oba in na-
ju pokoplje pod strašno piskajo-
čo goro mračnega dima. Vojak,
ki je plezal na brdo, je zakrilil z
rokami skozi vzduh in izgubil.
vržen nekam v globel. Krik in vik
je vstal in padel kot sesutina na
tla. Tačas odtrga sapa veliko
črno razgrinjalo s tal in ga zažene
k nebu; potem je videti, kako
nosilci odlože nosila, teko proti
mestu, kamor je treščilo, in po-
bero negibno kepo — pri tem mi
pride na spomin neopazna slika
iz one noči, ko je moj sobojnik
Paterloo z najlepšimi upi v sru-
odfrfotal z razpetimi rokami v
plamenu granate.

Končno dospelva na vrh; liki
znamenje stoji tam pošastno ra-
njeneč: stoji pokonci, veter ga
trese, pa vseeno stoji napik, ka-
kor da je pognal korenine; v vi-
soko privihani čepici, ki plapol-
je v vetru, je videti njegov spačeni
in tuleči obraz in nato greva mi-
mo tega kričече drevesa.

Prišla sva do naše prejšnje pr-
ve črte, odkoder smo izšli pri na-
skoku. Vsedevala se na strelce in
se nasloniva na stopnice, ki so
jih izsekali podkopniki v zadnjem
hipu pred našim odhodom. Kole-
sar Euterpe, ki smo ga pozneje še
videli, pride mimo in vošči do-
ber dan. Že je bil odšel naprej,
kar se vrne nazaj in privleče izza
rokvavnega osleca pismo, čegar
roh mu je mclcl ven kakor belo
vrvice.

— Saj ti sprejemaš, kaj ne, mi

pravi, pisma za rajnega Biqueta?

— Da.

— Spet se je eno vrnilo. Na-
slov jo je pa popihal.
Omot je ležal očividno v de-
ju vrhu zveznja in je izpran, tako
da se na osušenem in ohrablje-
nem papirju ne da več razbrati
naslova med vijoličnimi vodenimi
marogami. Čitljiv je ostal edi-
nole odpošiljateljev naslov na
oglu.... Narahlo potegnem list
venkaj: “Ljuba mati”....

— Je že res! Spominjam se!...
Biquet, ki leži tačas na pros-
tem, ravno v tem jarku, kjer po-
čiva zdaj, je pred kratkim napisal
to pismo: bilo je v stanovašiču
Gauchin l' Abbe nekega plame-
nečega, sijajnega popoldneva; od-
govarjal je svoji materi, ki si je
delala prazne skrbi, kar se mu je
zdelo smešno....

— Meniš, da me zebe in v de-
žu in nevarnosti. Kaj še, narobe je
res. Vsega tega je kraj in konec.
Vroč je, potimo se in nimamo
drugačega posla kakor postopati po
solncu. Smejal se, ko sem brl
tvoje pismo....

Vtaknem pismo nazaj v ogo-
ljeni, krhki zavitek. Da ni slučaj
zabranil te nove ironije v doživ-
ljajah, bi bila postarna kmetica
čitala list v trenutku, ko leži trup-
lo njenega sina v mrazu in vihri
kot peščica vlažnega pepela ter
culrja in cezi liki myk studenec
čez obronek strelskega jarka.

Jože je nagnil glavo vznak.
Mahoma se mu zapro oči, usta se
malce odpro in dahnejo sunkoma
dih.

— Pogum! mu prigovarjam.
Zopet otvori oči.

— Oh, odvrne. meni tega ni
treba praviti. Glej one-le, ki se
vračajo tja, pa tudi ti se povrneš.
Tako bo šla stvar naprej za vas.
Zares, krepak mora biti, kdor na-
daljuje, naprej in naprej!
(Dalje prih.)

Oglašujte v “Enakopravnosti”

CIST
Premog v kosih
po \$9.50 ton
Ne več kot 2 tona vsakem odjemalcu
Pokličite po telefonu
Wood 429 Kenmore 260
THE COLLINWOOD SHALE,
BRICK & SUPPLY CO.
16220 Saranac Rd.

Jaz sem uspešno zdravil
NOVE IN ZASTARALE BOLEZNI, kot so: KRVNI, KOŽNI ali NER-
VOZNI NERED, ZELODNE, CREVESNE in JETRNE NADLO-
GE, TUDI REVMATIZEM, BOLEČINE V HRBTU ali SKLEPIH,
GLAVOBOL, ZABASANOST, VRTOGlavOST, IZPAHKE, KA-
TARK V GLAVI, NOSU ali GRLU, NE ODLASAJTE temveč PO-
SVETUJTE SE NEMUDOMA Z MENOJ. ELEKTRIČNO ZDRAV-
LJENJE, SERUMI, VAKCINI, BAKTERINI IN DIREKTA KRV-
NA VBRIZGAVANJA KATERIH SE POSLUŽUJEM IN KI ZAGO-
TAVLJAJO DOBRE REZULTATE.
Uradne ure: **DR. KENEALY** Ob nedeljah:
od 9 ure dop. od 10 zjutraj
do 8 zvečer. do 1 pop.
647 Euclid Ave. Drugo nadstropje Cleveland, O.
NASPROTI TAYLOR ARKADE REPUBLIC BLDG. Vrata poleg STAR
gledališča.

NAZNANILO!
Rojakom naznanjam, da imam izvrstno gostilno in kegljišče na
6918 ST. CLAIR AVE.
Randolph 3041
kjer se lahko kratkočasite ob vaših prostih urah. Prijazna in
dobra postrežba v vseh oziirih.
Priporočam vam tudi svojo gostilno na
4029 ST. CLAIR AVE.
Randolph 7333
Joe Drganc, gostilničar.

DR. L. E. SIEGELSTEIN
Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta.
308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St.
Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure
do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. opoldne.

ZAKAJ?

ZATO: Ker hočete dnevnik, ki se bori za vaše interese in
ker je istega nemogoče izdajati brez oglasov —

ZATO: ker pomeni vsak oglas v vašem listu več dohod-
kov za vaš list —

ZATO: ker ako kupujete od trgovcev, ki oglašajo v Ena-
kopravnosti, ni potreba od vas nikake žrtve a isto-
časno pomagata vašemu listu finančno —

ZATO: ker ako omenite trgovcu, da kupujete pri njem
zato, ker oglašja v Enakopravnosti, bo dal čim-
več oglasov —

ZATO: Vpoštevatje, najprvo one trgovca ki oglašajo v
dnevniku

“ENAKOPRAVNOST”

In naročajte se nanj.
Vedno najnovejše vesti, povesti itd.

AMERIŠKO-JUG. TISKOVNA DRUŽBA

Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

MALI OGLASI

_____

LOUIS L. DRASLER
6024 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

Zahtevajte SIDRO tvornisko znamko.

ENABO

Naročajte dne
ENAKOPRAVN